

SYNTHESE (3.16) Ken je zelf – dement

Waarom treed je als clown op voor mensen met dementie, Suzanne?
Op deze vraag heeft Suzanne onder andere dit antwoord gegeven:

“Echt weten doe ik het niet, er was die uitnodiging die ik om god weet welke reden ik niet kon afwijzen. En ik heb leren zien. Gezien hoe puur, zuiver zichzelf zij zijn in hun verwording. Zonder masker, blij, boos, ingekeerd, angstig, al of niet in staat tot enige activiteit, maar altijd eerlijk zichzelf. Vroeger zei men voor dementie “kinds” en eigenlijk is het een bijzonder treffende uitdrukking: als een kind, volmaakt zichzelf. Maar er is meer. Ook ik kan bij hen volkomen mijzelf zijn. Er is natuurlijk die rode neus en clowneske kledij, maar van binnen ben ik geen clown, zelfs geen Suzanne. Ik ben mijzelf zonder ik.

Maar ook heb ik gezien hoe ik zelf kan worden – verworden voor wie alleen de uiterlijkheid beziet. Ik heb de ziekte van Parkinson en er is een vergrote kans dat dit zich verder manifesteert in dementie. Dit was echter niet de reden om clown te worden, want de diagnose is daarna gesteld. Soms is dat confronterend, zoals die ene keer dat plots een verpleegkundige mij toefluisterde: “hij is dokter geweest”. Ik moest even terzijde – neus snuiten, adem halen – om weer verder te kunnen gaan. Het was even als een spiegel, die ingekeerde man.

Hoe zal ik dan zijn vraag ik mij wel eens af, blij of boos, geblokkeerd in mijn rolstoel, of.....wenen om wat ik niet meer kan zeggen of weet, maar wel voel en hoe zullen mijn partner en kinderen dan naar mij zien of misschien zelfs niet omzien. Alles is mogelijk en niet mogelijk, ik zie niet veel verder dan vandaag.

Toch deed ik die clownerie met hart en ziel en mocht de situatie die mij dwong te stoppen zich keren, dan zal ik met liefde de draad weer oppakken.”

Dit korte verslag gaat in de kern verder daar waar de vorige publicatie “pijn/angst” (3.15) gestopt is.

Zoals Arnold in zijn relaas 'ruimte' (synthese 3.5) ook naar het beleven van zijn gevoelens zag, zo ziet Suzanne eveneens naar haar pijn en angst. Pijn en angst worden door hen beleefd, maar leiden niet tot het achterwege laten van hun werk als vrijwilliger, integendeel.

Alleen als er de bereidheid is om naar eigen pijn en angst te zien, ja zelfs aan te gaan en te aanvaarden, dan kan deze in de ander verdragen worden. Een ongenadige spiegel tot het kunnen behulpzaam zijn voor de ander in een warm voelend zijn, omdat door een bewust eigen beleven en accepteren het ik ontkoppeld is.